

УДК 582.651

МОРФОЛОГО-АНАТОМІЧНЕ І ГІСТОХІМІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАВИ ASARUM EUROPAEUM РОД. ARISTOLOCHIACEAE

А.Г.Сербін, Л.С.Картмазова, Т.О.Краснікова, Я.С.Крюкова

Національна фармацевтична академія України

Метою нашої роботи було вивчення вегетативних органів копитня європейського, морфолого-анатомічної будови надземної частини і можливості виявлення за допомогою гістохімічних реакцій локалізації деяких груп БАР для розробки аналітичної нормативно-технічної документації.

Копитень європейський (*Asarum europaeum*) — багаторічна трав'яниста рослина з повзучим коренвищем. Листки широколирковидні, довгочерешкові, цільнокраї, шкірясті, з трихомами. Квітки поодинокі, темно-пурпурові. Плоди — округлі корбочки. Розповсюджений по всій території України у листяних лісах. Рослина отруйна [2, 3].

За літературними даними трава копитня європейського містить алкалоїди, флавоноїди, сітостерин, фенолкарбонові кислоти (кавову, ферулову, п-кумарову). В усіх частинах рослини міститься ефірна олія, до складу якої входять: азарон (30-50%), метилевгенол (15-20%), L-борнілацетат (12-13%), діазарон, азароновий альдегід, азаронова кислота [4, 5].

Копитень використовують як відхаркувальний і блювотний засіб. Крім того, настої копитня поліпшують серцеву діяльність, підвищують тонус артерій та венозних судин, регулюють функції шлунка і менструальний цикл. Застосовується для лікування алкоголізму [4, 5].

Експериментальна частина. Для анатомічних і гістохімічних досліджень нами була використана суха і фіксована сировина листків та стебел копитня. Дослідження проводилися загальновідомими методами.

1. Гістохімічні дослідження. У процесі проведення гістохімічних досліджень зрізи, приготов-

лені від руки за допомогою лез, обробляли специфічними реактивами за загальноприйнятими методиками [1]. Результати реакцій спостерігали під мікроскопом при малому і великому збільшенні.

На підставі проведених реакцій було виявлено, що поліфенольні сполуки накопичуються в клітинах провідної системи і склеренхіми. Ефірна олія локалізується в одноклітинних залозках. Найбільша кількість крохмалю виявлена в коровій паренхімі стебла. Для ідентифікації сировини нами рекомендовані реакції на поліфенольні сполуки і ефірну олію.

2. Анатомічне дослідження. Для діагностики лікарської рослинної сировини були проведені анатомічні дослідження трави копитня. Виявлені такі діагностичні ознаки: листки дорзвивентрального типу. Епідерма листка зі складчастою кутикулою вкрита одноклітинними залозками, простими багатоклітинними волосками з розеткою біля основи. Продихи анамоцитного типу, розташовані тільки на нижній епідермі. Стебло копитня пучкового типу. Первинна кора представлена кутово-пластинчастою колєнхімою, багат шаровою пухкою коровою паренхімою, що містить крохмаль, і однорядною ендодермою. Центральний циліндр починається декількома шарами періциклічної склеренхіми, до якої прилягають відкриті колатеральні пучки. Серцевина широка.

ВИСНОВКИ

Вперше проведене морфолого-анатомічне і гістохімічне вивчення надземної частини копитня європейського з метою стандартизації лікарської рослинної сировини і розробки нормативно-аналітичної документації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Долгова А.А., Ладыгина Е.Я. *Руководство к практическим занятиям по фармакогнозии.* — М., "Медицина", 1977. — 257 с.
2. *Лікарські рослини: Енциклопедичний довідник / Відп. ред. А.М.Гродзінський* — К.: УРЕ, 1989. — 544 с.
3. *Определитель высших растений Украины / Доброчаева Д.Н., Котов М.И., Прокудин Ю.Н. и др.* — К.: Наук. думка, 1987. — 548 с.
4. *Растительные ресурсы России и сопредельных государств / Ред. Л.М.Беленовская, М.И.Медведева* — С.-Пб.: Мир и семья, 1995, 1996. — 571 с.
5. *Растительные ресурсы СССР: Цветковые растения, их химический состав, использование.* — Л.: Наука, 1984. — 460 с.